

17 sönd. efter tref.

Predikan i Osby kyrka, 14 sept 2008

”Rik inför Gud

Luk 16:19-31

Det var en rik man som klädde sig i purpur och fint linne och levde i fest och glans var dag. ²⁰Men en tiggare som hette Lasaros låg vid hans port full av sår ²¹och önskade att han fick äta sig mätt på resterna från den rike mannens bord. Hundarna kom till och med och slickade på hans sår. ²²Så dog tiggaren och fördes av änglarna till platsen vid Abrahams sida. Den rike dog också han och begravdes. ²³I dödsriket, där han pinades, lyfte han blicken och fick långt borta se Abraham, och Lasaros vid hans sida. ²⁴Då ropade han: 'Fader Abraham, förbarma dig över mig och skicka Lasaros att doppa fingerspetsen i vatten och fukta min tunga, jag plågas här i lågorna.' ²⁵Men Abraham svarade: 'Kom ihåg, mitt barn, att du fick ut ditt goda medan du levde, liksom Lasaros sitt onda. Nu har han funnit tröst här, medan du plågas. ²⁶Dessutom gapar det en klyfta mellan oss och er, för att de som vill ta sig över från oss till er eller från er till oss inte skall kunna göra det.' ²⁷Mannen sade: 'Då ber jag dig, fader, att du skickar honom till min fars hus. ²⁸Jag har fem bröder, och han måste varna dem så att inte de också kommer hit till detta plågornas ställe.' ²⁹Abraham sade: 'De har Mose och profeterna. De kan lyssna till dem.' ³⁰Mannen svarade: 'Nej, fader Abraham, men om någon kommer till dem från de döda omvänder de sig.' ³¹Men Abraham sade: 'Lyssnar de inte till Mose och profeterna, då låter de inte övertyga sig ens om någon står upp från de döda.' "

Den rike mannen och Lasarus brukar den här liknelsen kallas. Som alla liknelser eller berättelser som Jesus kommer med så gör han det med ett särskilt syfte, han vill lära oss något, få oss att fundera. Och det är klart, vill man få någon att tänka till, så kan man inte bara stryka medhårs. Jesus var sällan den som försökte lägga tillrätta saker och ting. Han var mer för att dra saker till sin spets och provocera fram en reaktion. Det gjorde att han ibland fick folk emot sig men det verkade som om han föredrog likgiltighet.

Vad vill han då lära oss med den här berättelsen? Den har ju två fokus, den första delen handlar om detta livet och den andra delen handlar om det som kommer efter detta livet. Och det finns en tydlig koppling mellan livet här och nu och det som kommer sen, men inte så som man hade väntat sig.

Om vi börjar med livet här och nu. Den rike mannen levde i överflöd och såg verkligen till att få ut så mycket som möjligt i livet. Varje dag levde han i fest och glans. Man kan säga att han levde som om detta livet var allt som fanns. Att det kom något efter verkade han inte räkna med. Och det är klart att om det bara är här och nu som räknas så gäller det ju att hinna med och få ut så mycket som möjligt för egen del.

Frågan är om han ens lade märke till Lasarus. En trashank som låg vid hans port och som hade sjunkit så djupt det bara gick att sjunka på samhällsstegen. Kanske han klev över honom utan att fundera mer över det. Den sårige och sjuke Lasarus önskade endast att få smulor från den rike mannens överflödande bord.

Jesus har här målat upp två ytterligheter, en som har råd att leva i fest och glans varje dag och den som saknar allt i materiellt avseende.

Men så dör båda och då byts plötsligt rollerna. Lasarus blir förd av änglarna till Abraham medan den rike mannen plågades i dödsriket. Det är nu det verkligen avslöjas vem som egentligen är rik. Rikedom kan ju handla om så mycket mer än bara materiell rikedom. Det visar sig att den rike mannens dyrbara kläder bara var en fasad, ett utanpåverk, men det var Lasarus trasor också! Varken de fina kläderna eller trasorna sa något om den personen som bar dem.

Man kan leva rikt utan att leva dyrt. Den rikedom som den rike mannen hade var en dyr rikedom som syntes tydligt. Lasarus rikedom var av annan art, en inre rikedom. En rikedom som inte syntes för människor men som Gud kunde se. Han var rik, inför Gud.

Till att börja med så får man intrycket att Lasarus kom till Abraham och paradiset som en kompensation för att han hade haft det så svårt i detta livet medan den rike mannen plågades i dödsriket bara för att han varit rik och levt gott. Men när Abraham och han samtalar så kommer det verkliga kriteriet fram: om man är omvänd eller inte. Den rike mannen försöker ju få Lasarus att han ska varna bröderna så att de omvänder sig.

En person som inte är omvänd lever för sig själv, det viktigaste är den egna lyckan och välbefinnandet. Hur andra har det bryr man sig inte så mycket om, alltså precis så som den rike mannen levde.

Att bli omvänd handlar om två saker: man vänder sig från något och man vänder sig till något. Tidigare har man haft sig själv i centrum och detta vänder man sig ifrån. En omvänd person har Gud i centrum och i förlängningen även hans skapelse och andra människor.

Vi har kanske inte några tiggare och trashankar utanför vår dörr, men ändå så är den här liknelsen i allra högsta grad aktuell. Vi har trashankarna inne i vårt vardagsrum genom våra TV-apparater istället. När man ser dessa kan man ställa två olika frågor. Vad gör Gud, om han nu finns? är den ena. Den andra är: vad gör jag, finns jag för de här eller finns jag bara för mig själv?

Exemplet med Lasarus visar att Gud inte har övergett de som har det svårt; när han dog blev han förd av Guds änglar till Abraham. Det finns en orättvisa i världen som Gud rättar till i ett evighetsperspektiv. Att det

finns hungrande betyder alltså inte att Gud har övergett dem även om människor har gjort detta.

Och då är vi inne på del två, som handlar om efter döden. Även om det är en liknelse som Jesus berättar och inte en verklig händelse så kan vi inte avfärda det tydliga budskapet att det faktiskt finns två ställen som vi kan komma till efter döden. Det sker en uppdelning. Vi kan visserligen hoppas att alla blir omvända i detta livet, men det finns alltså inga garantier. Vårt sätt att leva, våra val och vår tro får konsekvenser i evigheten. Vill vi inte ha med Gud att göra i detta livet så slipper vi det även i nästa.

Jag tror att många tänker precis som den rike mannen: skicka någon från andra sidan, eller övertyga på ett annat sätt. Men då har man inte förstått vad omvändelse handlar om. Det är fullt möjligt att vara övertygad om att Gud verkligen finns utan att man är omvänd. Omvändelsen har med min vilja att göra. Tror på Gud gör man inte för att någon har överbevisat en utan för att man har överlåtit sig i Guds händer.

Om någon inte vill lyssna så hjälper det inte hur övertygande den andre än är. Inte ens om någon skulle uppstå från det döda. Men den som vill söka Gud är redan troende även om det finns många tvivel med.

När Jesus berättar den här liknelsen så är det inte i första hand för att förse oss med information om vad som kommer efter döden och hur uppdelning blir utan att få dig och mig att fundera över oss själva. Hur lever vi våra liv? Har vi valt bort Gud eller inte? Vad för slags rikedomar har vi? Är vi rika inför människor, eller är vi rika inför Gud?